

כותרות חינוך

מכללה ירושלים – בית וגן
מנו"ף – מרכז להנהגה וניהול פדגוגי במערכת החינוך

ב"ה, אייר תשע"ט

גיליון מספר 315

תוכן עניינים:

- 1..... משרד הבריאות מחליף את אחיות בתי הספר בפרמדיקים
- 2..... חשב מסלול לבית הספר
- 2..... משרד החינוך יוציא את הסייעות הרפואיות מבתי הספר
- 3..... מורים ללא גבולות
- 3-4..... הגזמת מגן
- 4..... יש רופא בכיתה

משרד הבריאות מחליף את אחיות בתי הספר בפרמדיקים

לראשונה בתולדות מערכת הבריאות בישראל: פרמדיקים יחסנו תלמידים בבתי הספר במקום האחיות. עד היום, האחיות היו היחידות שהורשו לחסן בבתי הספר, כמו גם בשאר מוסדות החינוך והרפואה בישראל. כך עולה מבקשה יוצאת דופן שהגיש באחרונה ד"ר אורי קלינר, סגן ראש שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות, לוועדה המיוחדת במשרד הבריאות, שמאשרת פעולות רפואיות חריגות. משרד הבריאות ביקש שהפרמדיקים יחסנו נגד שפעת בבתי הספר, והוא מסביר את הבקשה בקושי לגייס אחיות לשירותי בריאות התלמיד ובהכרח לתת את החיסון בתחילת כל שנת לימודים עד עונת החורף. כיום, החיסונים נגד שפעת ניתנים בכיתות ב'–ד' בכלל בתי הספר על ידי האחיות שמועסקות על ידי משרד הבריאות במחוזות דרום, אשקלון וצפון. ואילו בשאר הארץ מחסנות את התלמידים אחיות מהחברות הפרטיות "נטלי" ו"פמי", במסגרת ההפרטה של שירותי בריאות התלמיד. הבקשה החריגה של משרד הבריאות, הנחשפת כאן בראשונה, כבר מעוררת ביקורת קשה מאוד בקרב בכירים במשרד הבריאות, עד כדי כך שכל האחיות המחוזיות במשרד, כולן מבכירות שירותי בריאות הציבור בארץ, כתבו למנכ"ל משרד הבריאות משה בר סימן טוב שהן מזהירות שישום התוכנית עלול לפגוע בבריאות התלמידים בישראל, ובאיכות הטיפול הרפואי שהם מקבלים. בד בבד, הוא יביא גם לפגיעה קשה נוספת בשירותי הבריאות שניתנים לתלמידים בכל בתי הספר בארץ. האחיות ציינו כי הבעיה עם החיסונים אינה מחסור בכוח אדם אלא דווקא האמון החלקי שמקבל החיסון על ידי ההורים וגם על ידי הצוותים הרפואיים עצמם, והן מדגישות את חשיבות ההסברה וההדרכה שיכולות לתת רק אחיות כדי להעלות את שיעור המתחסנים. "ישראל היום" נודע כי הסתדרות האחיות החליטה השבוע, כי אם משרד הבריאות יתקש לממש את התוכנית החריגה – היא תשבית לחלוטין וללא הגבלת זמן את כל שירותי תחנות טיפת חלב ועבודת האחיות בבתי הספר. אילנה כהן, יו"ר הסתדרות האחיות, אמרה "ישראל היום" כי "התוכנית של משרד הבריאות תוריד את שירותי בריאות התלמיד למקום הכי נמוך שהוא יכול להיות. אחיות בתי ספר הן אחיות מקצועיות, שלמדו שנים רבות כדי לתת טיפול מקצועי ויסודי, ובאותו יום שזה יקרה – אנחנו נשבית את כל

כותרות חינוך

מכללה ירושלים – בית וגן
מנו"ף – מרכז להנהגה וניהול פדגוגי במערכת החינוך

שירותי בריאות הציבור בישראל. לא ניתן שוב להפריט ולהרוס את שירותי בריאות התלמיד. בריאות התלמיד היא לא 'קומנרו חיסונים'". (רן רזניק – ישראל היום – 31.3.2019)

חשב מסלול לבית הספר

הסעת ילדים לבית הספר אמורה להיות תהליך פשוט. הילדים מחכים לרכב ההסעות, עולים עליו ומגיעים למוסד הלימודים בתוך זמן קצר. אך בשנים האחרונות ההסעות הפכו לסיוט עבור ההורים והילדים, רובם תלמידי החינוך המיוחד. אפליקציה חדשה אמורה לפתור מעתה את הבעיה. הסעות שמאחרות או שכלל אינן מגיעות, וילדים שמחכים להן זמן רב ליד הכביש בגשם ובחום, גורמות מדי יום ביומו להורים לאחר לעבודתם ולא פעם להחסיר פעימה לשלום ילדיהם, לצד לשלל תקלות ושיבושים אחרים. כדי למנוע את הטרדות והחששות הללו מתכוונת עיריית ירושלים להתחיל בהפעלת אפליקציה חדשה, שתאפשר להורים לעקוב בזמן אמת אחר מיקום ההסעה שמובילה את ילדיהם לבית הספר. האפליקציה מבוססת GPS, והמלווה של ההסעה יעדכן אם הילד עלה על האוטובוס, באיזה מיקום הוא נמצא ומתי הוא עתיד להגיע לבית הספר. מעיריית ירושלים נמסר כי מדובר בשירות ראשון מסוגו שתעניק רשות מקומית בישראל. אריק קפלן, יו"ר ארגון ההורים בירושלים, מסר: "ארגון ההורים מברך על ההחלטה להקים את מרכז הבקרה הייחודי שיתמוך ויוודא פעילות תקינה וראויה של ההסעות. זהו צעד מבורך וחשוב ביותר, ואין ספק שיסייע באופן משמעותי לילדי ירושלים בכלל ולחינוך המיוחד בפרט. כולנו תקווה שאנחנו בתחילת עידן חדש במערך ההסעות". (יעל פרידסון – ידיעות אחרונות – 31.03.2019)

משרד החינוך יוציא את הסייעות הרפואיות מבתי הספר

בחדש יולי הודיעו משרד החינוך והבריאות כי בשנת בלימודים הנוכחית מערך הסייעות הרפואיות, המלוות תלמידים אלרגיים בגני הילדים ובכיתות א'-ב' ימשיכו בעבודתן, ובכך הפכו את החלטת משרד הבריאות מחדש אפריל, שלפיה המערך יבוטל. כעת מתברר כי ביטחון הילדים האלרגיים מוטל בספק, כיוון שמשרד החינוך שוב החליט לאחרונה על ביטולן באופן חלקי, לאחר שהוקם צוות שבחן את הנושא במהלך החודשים האחרונים. בתגובה, הוציאה מזכ"ל"ת הסתדרות המורים יפה בן דוד מכתב למנהלי בתי הספר, צוותי ההוראה והגננות, שבו כתבה כי היא מחדשת את המאבק בנושא וקוראת להם לא לשתף פעולה עם צוותי הדרכה מטעם משרד החינוך בנושא הטיפול בילדים האלרגיים. "לצערנו, במשרד החינוך והבריאות החליטו לפעול באופן חד צדדי ולחזור למתווה שלפיו הם יבטלו את התקנים של הסייעות הרפואיות ובמקומם יטילו את האחריות לטיפול בילדים עם אלרגיה מסכנת חיים על עובדי ועובדות ההוראה", נכתב בפתח הדברים. "הסתדרות המורים לא תאפשר צעד זה, שפוגע באופן מהותי בעבודה החינוכית. לא הותירו לנו ברירה אלא לחדש את המאבק. לא ניתן שיטילו על עובדי ועובדות ההוראה אחריות, לרבות פלילית, שנובעת מטיפול רפואי שעל המדינה לספק". (עפר לבנת – מעריב השבוע – 28.03.2019)

כותרות חינוך

מכללה ירושלים – בית וגן
מנו"ף – מרכז להנהגה וניהול פדגוגי במערכת החינוך

מורים ללא גבולות

למעלה מ-70 בתי ספר בכל רחבי הארץ, יזכו לתעודת הוקרה מיוחדת מטעם משרד החינוך על פועלם למען שילובם המיטבי של מורים עם מוגבלויות, בין המקבלים מורי בית הספר עציון בקריית מלאכי. משרד החינוך יעניק בשבוע הבא למעלה מ-70 תעודות הוקרה מיוחדות לבתי ספר מצטייני שילוב הפועלים, במסגרת התכנית הייחודית 'מורים ללא גבולות', לשילוב המיטבי של מורים עם מוגבלויות במערכת החינוך. באירוע, שנערך ב-19 למרץ במכון מופת שבמכללת לוינסקי, משרד החינוך יוקיר תודה למנהלים, למורים ולתלמידי מערכת החינוך הפועלים לאורך השנה כולה לקידום זכותם של אנשים עם מוגבלות להשתלב באופן מלא בחברה ובשוק העבודה. בית ספר עציון מקריית מלאכי יהיה בין מקבלי ההצטיינות. התכנית "מורים ללא גבולות" של משרד החינוך פועלת כבר חמש שנים, ובמסגרתה משולבים למעלה מ-70 מורים בבתי הספר ברחבי הארץ. מדובר במורים, מצטיינים למתמטיקה, מדעים, חינוך גופני, מוזיקה, תיאטרון, ייעוץ חינוכי, חינוך מיוחד ועוד. כדי לעודד את קליטת אנשי ההוראה בבתי הספר, כחלק מהתכנית, מעניק המשרד לבית הספר תוספת שעות, בתהליך מדורג: בשנתיים הראשונות מעניק המשרד לבית הספר 10 שעות תוספתיות חודשיות, בסכום כולל של 4 מיליון שקל בשנה. (המקומון קריית מלאכי – 22.3.2019)

הגזמת מגן

מחקר ראשון מסוגו של המרכז הארצי לבחינות והערכה מגלה את ההיקף וההבדלים בין ציון המגן שבית הספר מעניק לתלמידים לבין מבחן הבגרות החיצוני, ומגלה שונות בפערים בין המגזרים, סוגי הפיקוח, המגדר ואף בין מקצועות הלימוד. המחקר בדק 735,238 ציוני מגן ובגרות חיצונית של 91,689 תלמידים שנבחנו בבחינות הבגרות בשנת 2013 והם המחזור שרבים ממנו נרשמים כעת ללימודים במוסדות להשכלה הגבוהה. המרכז לבחינות והערכה ביצע את המחקר יחד עם הרשות הארצית למדידה והערכה במשרד החינוך בהזמנת ראשי האוניברסיטאות, על רקע רעיונות שהועלו בעבר לצמצם את מספר בחינות הבגרות החיצוניות ולהסתמך על ציוני הבגרות הבית ספריים כתחליף. במרכז הארצי לבחינות ובאוניברסיטאות ציינו כי הפערים וההבדלים בפערים בין מגזרים ובתי ספר, אינם מאפשרים לדעת האם ציון הבגרות משקף את ידע התלמיד, אך יתרה מכך הם נותנים יתרון לתלמידים שבבית ספרם מעניקים ציוני מגן גבוהים ופוגעים בתלמידים בבתי ספר שבהם ציוני המגן נמוכים יחסית. ממצאי המחקר עולה כי 15.7% מבתי הספר בישראל נמצאו כ"מקילים". אלו בתי ספר שבהם קיימים פערים של עשר נקודות ומעלה בין ממוצעי ציוני המגן לממוצעי ציון הבגרות. במגזר היהודי 10.6% מבתי הספר נמצאו כמקילים. במגזר הלא יהודי 34% מבתי ספר נמצאו כמקילים. ציון הבגרות הבית ספרי השנתי (ציון המגן) בכלל בתי הספר גבוה בממוצע ב-6.4 נקודות מציון הבגרות החיצונית, במגזר היהודי גבוה בממוצע ב-5.8 נקודות מהבגרות, במגזר הערבי הפער עולה לכדי 8.7 נקודות ובמגזר הבדואי פער של 10.1 נקודות. ד"ר ענת בן סימון, מנכ"לית המרכז הארצי לבחינות והערכה, אומרת: "הפערים הגדולים שנמצאו בין ציון המגן לציון בחינת הבגרות אינם מאפשרים לדעת באיזו מידה ציון הבגרות הסופי אכן משקף את ידיעותיו של התלמיד, או לחלופין את היתרון שניתן לו על ידי בית הספר בבחינת המגן. מדובר בהבדלים גדולים יחסית בין בתי ספר המקנים יתרון גורף לתלמידיהם באמצעות ציון מגן מוגדל. פערים כאלו בין קבוצות אוכלוסיה כגון בין בני לבנות, בין זרמים חינוכיים ובין מגזרים

כותרות חינוך

מכללה ירושלים – בית וגן
מנו"ף – מרכז להנהגה וניהול פדגוגי במערכת החינוך

הם עניין מטריד". פרופ' אסף פרידלר, יו"ר הפורום הבין אוניברסיטאי למדיניות קבלה, אומר: "ניתן לצפות שיהיה פער מסוים בין ציון הבגרות והמגן משום שמדובר במדדים שונים של בחינה נקודתית לעומת לימוד לאורך זמן. עם זאת, כשמדובר בפערים שמגיעים לעיתים ל-13 נקודות ויותר, עלולה להיווצר בעיה מבחינת הפערים בין המקצועות השונים וגם בין בתי ספר שונים ברחבי הארץ". ממשרד החינוך נמסר בתגובה: "מערכת חינוך ציבורית נועדה לאפשר לתלמיד לשקף את כלל יכולותיו, ועל כן הציון הבית ספרי שלא כמו ציון הבגרות כולל בתוכו התייחסות להשקעה של התלמיד – להתמדה, להכנת עבודות, להגשת שיעורי הבית ולהשתתפות בשיעורים. ערכים של השקעה והתמדה ראוי שימדדו שכן הם ילוו את התלמיד לאורך כל חייו, ולכן אסור לוותר עליהם או להקל בהם ראש. ציון הבגרות החיצוני לעומת זאת בודק אך ורק מדד מבוים בנקודת זמן מסוימת – את הידע. במקרים חריגים כאשר מוצאים פערים שאינם סבירים, המשרד מפעיל נוסחת שקלול כדי למתן את הפער". (תמר טרבלסי חדד – ידיעות אחרונות – 24.3.2019)

יש רופא בכיתה

ד"ר נעים פרידמן הוא מומחה לרפואת משפחה מחולון, בוגר התוכנית לרפואת משפחה של 'מכבי שירותי בריאות'. בשנה האחרונה הוא משמש גם כמורה-רופא הראשון בארץ, בתיכון בשכונת 'בן גוריון', במסגרת מגמת 'מדעי הבריאות'. לפרויקט הגיע פרידמן בזכות בתו הבכורה, בעת שהחלה לבחון את המגמות השונות בתיכון. מעיון ברשימת המגמות, הוא הופתע לגלות מגמה שעוסקת בלימודי 'מדעי הבריאות'. משם ועד להצטרפותו לפרויקט, הדרך היתה קצרה. מרבית המורים בפרויקט באים מתחומים מדעיים רלוונטיים כמו כימיה וביולוגיה, אך ד"ר פרידמן הוא למעשה הרופא הראשון המלמד במגמה כזו בישראל. "מהיום הראשון שהתחלתי ללמוד רפואה נמשכתי בו בזמן גם לתחום ההוראה. המפגש בין שני עולמות מאתגרים כמו רפואה וחינוך, נראה לעיתים בלתי אפשרי. "כיום אני מלמד ארבע פעמים בשבוע בבית הספר וזה במקביל לעבודתי כרופא במכבי. זה אומר שצריך להכין מראש מערכי שיעור, להיות שם עבור תלמידים ובמקביל להתמודד עם סוגיות שמעסיקות אותם, כי הם בתקופה עמוסה בגירוים. אני פתאום מוצא את עצמי בתפקיד רגשי שבמקום מסויים יכול להשפיע עליהם לטווח הארוך. זו משימה מורכבת ובעיקר מחייבת". ד"ר פרידמן סמכם: "מורכב היום להיות תלמיד בתיכון, ואני מנסה לגרום לתלמידי ליהנות מהדרך עצמה, להעביר מסר שיש במקצוע הרפואה המון סיפוק ומי שרוצה ללמוד את זה, צריך לעשות זאת מתוך סקרנות ועניין, ולא מתוך יוקרה ומעמד". (אביגיל קדם – 19.4.19 – ידיעות חולון)

הערת המערכת: הקטעים המתפרסמים בעלון "כותרות חינוך" הם ביטוי חלקי מהנאמר במקור ואינו מתעד את כל המאמר. לכן, מומלץ למעוניינים לעיין במקור.

כמו כן, אם אינך מעוניין להמשיך לקבל חומר זה, שלח אלינו בקשת ביטול באימייל חוזר.